

Վերապատրաստող կազմակերպություն

ՀՀ ԿԳՄՍ «Մարտունու Տ. Աբրահամյանի անվան ավագ
ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ *Աշակերտների ներգրավվածության
բարձրացումը տարրական դպրոցում՝ գունավոր
խաղաքարտերի կիրառմամբ*

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝ *Մարտունի*

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ *Հասմիկ Բեյբության*

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝ *Հագր Ումրշատյան*

ԴՊՐՈՑ՝ *«Զորագյուղի թիվ 2 հ/դ» ՊՈԱԿ*

Մարտունի -2022

Բովանդակություն

1.Ներածություն.....	3
2.Գրական ակնարկ.....	4
3.Փորձարարական հետազոտություն.....	12
3.1.Խմբի նկարագիր.....	13
3.2.Փորձարարական դասեր.....	13
3.2.1.Փորձարարական դաս-1.....	14
4.Վերլուծություն.....	17
5.Գրականության ցանկ.....	18
6.Հավելված.....	19
1.Դասապլան-1.....	19

1. Ներածություն

21-րդ դարում մարդը պետք է ունենա ճկուն մտածողություն, որպեսզի կարողանա լուծումներ գտնել ցանկացած իրավիճակում: Պարզ է, որ մարդու միտքը պետք է մարզել դեռևս դպրոցական հասակում: Նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դարում ուսուցման առջև դրված են նոր մարտահրավերներ՝ սովորողներին տալ ոչ միայն գիտելիքներ, այլև ապահովել նրանց ճանաչողական հետաքրքրությունների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը, ստեղծագործական մտածողությունը, ինչպես նաև ինքնուրույն մտավոր աշխատանքներ իրականացնելու կարողությունն ու հմտությունը: Աշակերտակենտրոն ուսուցում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է դասընթացը կազմակերպել այնպես, որ աշակերտը հայտնվի դասընթացի կենտրոնում, ձգտի ինքնուրույն ձեռք բերել հուզող հարցի պատասխանները, սովորի օգտվել գրականությունից, կարողանա արագ գտնել և վերամշակել անհրաժեշտ տեղեկությունները: Այսօրվա կրթության առաջնային խնդիրն է պատրաստել ինքնակրթությամբ զբաղվելու ունակ մարդ, ստեղծագործող անհատ: Երբ որոշում ենք, թե ուսուցանելիս ինչ մեթոդներ ընտրենք, կարևոր է հիշել, որ մեթոդները և հմտությունները միայն միջոցներ են նպատակին հասնելու համար: Մեթոդը հունարեն «մեթոդոս» բառն է, որ նշանակում է ուղի, եղանակ: Ուսուցման մեթոդներ ասելով՝ հասկանում ենք ուսուցչի և աշակերտների փոխադարձաբար կապված գործունեության եղանակները, որոնք ուղղված են ուսուցման խնդիրների լուծմանը: Մեթոդը ուսուցչի համար՝ դասավանդման, իսկ աշակերտների համար գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները յուրացնելու եղանակ է, միաժամանակ՝ սովորողների գիտական աշխարհայացքը ձևավորելու, նրանց ընդունակություններն և ստեղծագործական գործունեությունը զարգացնելու եղանակ [3]: Ուսուցման մեթոդները բազմազան են: Ուսուցման մեթոդների ընտրության ժամանակ չափազանց կարևոր նշանակություն ունի ուսումնական նյութի բովանդակությունը: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաև սովորողների տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները, շրջապատի

պայմանները, սովորողների մտավոր մակարդակները, դաստիարակվածության աստիճանը և այլ հանգամանքներ: Պրոբլեմային ուսուցումը ակտիվ մեթոդներից է, որը ոչ թե նախատեսում է ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքների մատուցում, մտապահում և վերարտադրություն, այլ գիտելիքների և հմտությունների ձեռք բերում, որն ուղղված է հետագայում կոնկրետ խնդիրների լուծմանը: Ուսուցիչը դադարում է լինել զուտ տեղեկատվություն հաղորդող. նա ճշգրտված տեղեկությունը ոչ թե սկզբից հաղորդում է աշակերտին, այլ ստեղծում է իրավիճակներ, որ վերջինս ինքնուրույն ձեռք բերի այն՝ ուղղորդելով նրան ճշմարիտ գիտելիք ձեռք բերելու գործընթացում: Այսպիսով՝ նա ստանձնում է աշակերտների օգնականի դերը և հանդիսանում է տեղեկատվության աղբյուր:

2.Գրական ակնարկ

Մեթոդական գիտության մեջ և դպրոցական պրակտիկայում չկա դասավանդման մեթոդների միասնական և հստակ դասակարգում: Ակադեմիկոս Ա.Վ. Տեկուչևը կարծում է, որ ուսուցման համընդհանուր մեթոդ չի կարող լինել: Ուսուցիչը, կազմակերպելով այս կամ այն լեզվական նյութի ուսումնասիրության գործընթացը, ուղղորդում է այն, հաղորդում է գիտելիքները, երեխաներին սովորեցնում է դիտարկել լեզվի և խոսքի երևույթները, առաջարկում է տարբեր վարժություններ, ուսանողների մեջ սերմանում խոսքի ինքնագնահատման կարողություն, սեփականը: Եւ ուրիշներ. Աշակերտը ընկալում, հիշում, վերարտադրում է խոսքի օրինաչափությունները, լուծում ճանաչողական խնդիրներ, ձեռք բերում գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ: Հենց այս հարաբերությունները՝ ուսուցչի և աշակերտի փոխազդեցությունը, պետք է հաշվի առնել դասավանդման մեթոդները դիտարկելիս: Դասավանդման մեթոդների դասակարգումը հիմնված է, առաջին հերթին, գիտելիքների աղբյուրների վրա, իսկ երկրորդը, ուսուցչի և ուսանողների համատեղ

գործունեության կազմակերպման մեթոդի վրա: Ըստ գիտելիքների աղբյուրների, առանձնանում են հետևյալ մեթոդները. - բանավոր(աղբյուր - ուսուցչի կենդանի խոսքը) դասախոսություն, զրույց, բացատրություն; - լեզվի վերլուծություն(լեզվի վերաբերյալ դիտարկումներ)` քերականական վերլուծություն; - տեսողականփորձ, դիտարկում; - գործնականտարբեր տեսակի վարժություններ, լաբորատոր աշխատանք: Ուսուցիչների և սովորողների համատեղ գործունեության կազմակերպման մեթոդի համաձայն առանձնանում են մեթոդներ` զրույց, բացատրություն, ինքնուրույն աշխատանք: Ի.Ռ. Փեյլի առաջարկում է դասավանդման մեթոդների դասակարգում, որը հիմնված է դասի հղումների համար մեթոդների բաշխման վրա, ըստ թիրախային սահմանման.

1) նոր նյութերի ուսումնասիրության մեթոդներ իրականացվում են հետևյալ տեխնիկայի կիրառմամբ` ուսուցչի խոսք, զրույց, դասագրքի հետ աշխատանք և այլն; 2) ամրագրման մեթոդներ(տեխնիկա. հարցերին պատասխանել, վարժություններ կատարել և այլն);

3) վերահսկման մեթոդներ(տեխնիկա` հարցում, թեստավորում, ինքնուրույն աշխատանք, թելադրություն և այլն): Պրոֆեսոր Լ.Պ. Ֆեդորենկո, առաջարկում է ռուսաց լեզվի դասավանդման մեթոդների դասակարգում հիմնված գիտելիքի աղբյուրի վրա, կարևորում է ուսուցման հետևյալ մեթոդները. - մեթոդները լեզուների գործնական ուսուցում- անհասկանալի բառերի բացատրություն, բանավոր զեկույցների և գրավոր շարադրությունների պատրաստում. պլանների, ռեֆերատների, ռեֆերատների կազմում, ուսանողների բանավոր խոսքի քերականական և ոճական սխալների ուղղում, տեղեկատու գրականության հետ աշխատելու ուսուցում. - լեզվի տեսական ուսուցման մեթոդներ- հաղորդագրություն, զրույց, դասագրքի կանոնների ընթերցում; - մեթոդները լեզուների տեսական և գործնական ուսուցում- քերականական վերլուծություն, ներկայացում, կոմպոզիցիա, ուղղագրական և կետադրական վերլուծություն, պատճենահանում, թելադրություն, ոճական վերլուծություն: Հաճախ դասավանդման մեթոդների դասակարգումը հիմնված է Ուսանողների

ճանաչողական գործունեության առանձնահատկությունները. լինի դա վերարտադրող, ստեղծագործական, թե հետախուզական: Այս հիման վրա մի շարք դիդակտիկ (I.Ya. Lerner, M.N. Skatkin) մեթոդներն առանձնանում են՝ բացատրական-պատկերագար, վերարտադրողական, խնդրահարույց, էվրիստիկ (մասնակի որոնում), հետազոտական: Ինչպես տեսնում եք, ռուսաց լեզվի ուսուցման համակարգի կատարելագործումը հնարավոր է ուսուցման մեթոդների հմուտ կիրառմամբ և ներդաշնակ համադրմամբ՝ հիմնված ռուսաց լեզվի ուսուցման գործընթացում տարբեր մեթոդական տեխնիկայի կիրառման վրա:

3. Մանկավարժական գիտության և դպրոցական պրակտիկայի զարգացման ներկա փուլում մեծ ուշադրություն է դարձվում դասավանդման այսպես կոչված «ակտիվ» մեթոդներին: Անդրադառնանք ավելի մանրամասն հետազոտության և խնդրի մեթոդների վերաբերյալ, որի կիրառմամբ ուսանողների գործունեությունը դառնում է ավելի ինքնուրույն և ակտիվ: Խնդիր ուսուցում լայնորեն կիրառվում է ռուսաց լեզվի ուսուցման գործընթացում: Խնդրի վրա հիմնված ուսուցումը խնդրահարույց իրավիճակների շղթայի ստեղծումն է և ուսանողների գործունեության կառավարումը կրթական խնդրի լուծման համար: Խնդիրային իրավիճակը ուսուցչի կողմից դիտավորյալ ստեղծված ճանաչողական դժվարություն է, որն առաջացնում է ճանաչողական կարիք, հետաքրքրություն ուսանողների նկատմամբ, տեղեկատվություն ստանալու ցանկություն՝ բացատրելու նրան հետաքրքրող փաստը: Խնդիրային իրավիճակը կապված է մտավոր դժվարության, «տարակուսանքի» հետ: Լինելով մտածողության գործընթացի սկզբնական փուլ՝ այն զրգռում է միտքը, ցույց է տալիս ուսումնասիրվող նյութի կարևորությունը, աշխատելու ակտիվ ցանկություն (եթե խնդիրը «ընդունվում է» ուսանողների կողմից), ի վերջո հեշտացնում է ուսումնական նյութի մտապահումը: . Խնդրի վրա հիմնված ուսուցումը ներառում է. 1) խնդրահարույց իրավիճակ ստեղծելը, այսինքն. այնպիսի օբյեկտիվ ուսուցման իրավիճակ, որը հանգեցնում է գիտելիքի և անտեղյակության միջև

հակասության (ուսանողները գիտակցում են գիտելիքների պակասը, որոնք ունեն այս խնդիրը լուծելու համար)։

2) ուսանողների մտածողության մեջ խնդրահարույց հարցի առաջացումը և դրա ձևակերպումը որպես խնդրահարույց իրավիճակի ուսանողների ըմբռնման ճանաչողական արդյունք։

3) խնդրի լուծման որոնում։

4) խնդիրների լուծում և ստուգում։ Խնդրահարույց խնդիրների լուծման գործընթացում սովորողները նոր գիտելիքներ են ձեռք բերում սեփական որոնումների արդյունքում։ Սա վկայում է նրանց գիտելիքների տեղեկացվածության և ուժի բարձր աստիճանի մասին։ Խնդիրային իրավիճակներ, որոնք ուսուցիչը ինքն է ստեղծում ճանապարհին ուսումնական գործընթացկամ փոխառված ձեռնարկներից (խնդրահարույց առաջադրանքների օրինակները կարելի է գտնել Տ.Վ. Ճանաչողական առաջադրանքները կարող են տարբեր լինել՝ փոքր տեքստերի վերլուծությունից մինչև երկարաժամկետ հետազոտության առաջադրանքներ (բառի կամ բառակապակցության պատմություն, գրողի լեզվի վերլուծություն)։ Այսպիսով, խնդրահարույց մեթոդը թույլ է տալիս ոչ միայն յուրացնել ծրագրային նյութը, այլև ձևավորել ուսանողների ստեղծագործական կարողությունները։ 4. Ըստ առաջատար դիդակտիկիստների, հոգեբանների, մեթոդիստների, «ուսանողների ստեղծագործական ներուժի աճի առաջատար օղակը հատուկ պայմանների ստեղծումն է նրանց ստեղծագործական գործունեության ուսումնական գործընթացում հետազոտական նպատակային անցման համար» (Մ.)։ . Ուսանողների գիտահետազոտական գործունեությունը գիտական գիտելիքների մեթոդների յուրացման հատուկ կրթական գործունեություն է։ խնդրի հայտարարություն; հետազոտության մեթոդների ընտրություն և դրանց գործնական տիրապետում. սեփական նյութի հավաքագրում, դրա վերլուծություն և ընդհանրացում. արդյունքների գնահատում; սեփական եզրակացությունները։ Ռուսաց լեզվի ուսուցման

ուսանողների համար հետազոտական առաջադրանքների ձևերը կարող են բազմազան լինել՝ մինի-շարադրություն, կոմպոզիցիա, սեմինար, զեկույց, վերացական, հրապարակախոսություն, նախագծի պաշտպանություն, խաչքառ, վիկտորինան, սցենար, ինչպես նաև առաջադրանքների և վարժությունների հավաքածու, և այլն: Հետազոտական գործունեության ձևերից է նախագծի տեխնոլոգիա կամ նախագծի մեթոդ: Նախագծային մեթոդը, իր դիդակտիկ բնույթի ուժով, թույլ է տալիս լուծել ինտելեկտուալ, խոսքային մտածողության և հաղորդակցական հմտությունների ձևավորման և զարգացման խնդիրները: Ուսումնական նախագիծը հետազոտական գործունեության շրջանակներում ուսանողների գործունեության արդյունք է և, իհարկե, զարգացման, վերապատրաստման և կրթության ինտեգրատիվ դիդակտիկ միջոց, որը թույլ է տալիս զարգացնել և զարգացնել համընդհանուր հմտություններ և կարողություններ, մասնավորապես՝ ուսուցանել հետազոտություն; նպատակների սահմանում և գործունեության պլանավորում; տեղեկատվության որոնում և ընտրություն և անհրաժեշտ գիտելիքների յուրացում. հետազոտությունների անցկացում (վերլուծություն, սինթեզ, ընդհանրացում); իրենց գործունեության արդյունքների ներկայացում: Ինչպես տեսնում եք, դպրոցականների գիտահետազոտական և նախագծային գործունեությունը հնարավորություն է տալիս լուծել ժամանակակից մանկավարժական գործընթացին առնչվող մի շարք խնդիրներ, ներառյալ ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները գործնականում կիրառելու կարողությունը: (Տեխնիկայի պատմությունը ուսումնասիրվում է ինքնուրույն): Ռուսաց լեզվի ուսուցման մեթոդները (MPRYA) մասնավոր գիտություն է մանկավարժության հետ կապված, որը որոշում է դասավանդման բովանդակությունը, սկզբունքները, մեթոդներն ու տեխնիկան, որոշակի առարկայի յուրացման օրինաչափությունները: **Մեթոդաբանության առարկա-ուսումնական գործընթաց**, որը ներառում է կրթության բովանդակությունը, լեզվական նյութը, լեզվի և խոսքի հմտությունները, ուսուցչի գործունեությունը ուսումնական նյութի ընտրության և ներկայացման և ուսանողների

գործունեությունը, ներառյալ ինքնուրույն և ստեղծագործական աշխատանքը. Թրեյնինգի արդյունքը ռուսաց լեզվի ուժեղ, գիտակից, համակողմանի գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ (ZUN) են: Մեթոդաբանության նպատակները.

1) ռուսերենի՝ ուսուցման նպատակների և խնդիրների սահմանում.

2) ուսումնական բովանդակության սահմանում՝ նվազագույն անհրաժեշտ գիտելիքներն լեզվական հմտությունները, դրանց նույնականացման և գնահատման չափանիշները, կազմում ուսումնական ծրագրերը, կրթահամալիրներ(դասագրքեր + լրացուցիչ ձեռնարկներ ուսուցիչների և ուսանողների համար);

3) ուսուցման մեթոդների և տեխնիկայի մշակում, դասերի տեսակների և կառուցվածքի որոշում.

4) գնահատման չափանիշների և վերահսկման մեթոդների սահմանում. MNR-ի հիմնական խնդիրը որպես վերապատրաստման դասընթաց- ուսանող-բանասերների մասնագիտական վերապատրաստում աշխատանքի համար. մեթոդական գիտելիքների հիմունքների տիրապետում, գործնական հմտություններն ռուսաց լեզվի ուսուցման ոլորտում հմտություններ, ինքնակրթության ցանկության զարգացում, նորարար ուսուցիչների և ընդհանուր առմամբ դպրոցական խմբերի լավագույն փորձի մշտական ուսումնասիրություն:

Հիմնական գիտություններ.

1) լեզվաբանություն (թույլ է տալիս իրականացնել ուսուցման համակարգված մոտեցում, այսինքն՝ լեզվի բոլոր մակարդակների փոխկապակցված ուսումնասիրություն՝ հնչյունաբանությունից մինչև տեքստ, սերտորեն կապված է կիրառական գիտությունների հետ և, իդեալականորեն, պետք է ձևավորի լեզվական անհատականություն՝ տեսական գիտելիքներով: լեզու, գրագետ, խոսքի հմտություններ, խոսքի մշակույթ);

2) հոգեբանություն (նյութի ընկալման գործընթացի առանձնահատկությունների, դրա անգիրացման, վերարտադրման, մտածողության և խոսքի զարգացման առանձնահատկությունների, սովորելու մոտիվացիայի մասին գիտելիքներով)։

3) դիդակտիկա (դիդակտիկ սկզբունքներով զինատեսակներ, ուսուցման մեթոդներ և տեխնիկա, հիմնական դիդակտիկ հասկացություններ)։

4) փիլիսոփայություն (իրականության իմացության փիլիսոփայական մոտեցումն անցնում է զգայական ընկալման փուլերով՝ ռացիոնալ կամ տրամաբանական, ամեն ինչ փորձարկվում է գործնականում)։

Ուսանողների գործունեություն. Ռուսաց լեզվի ուսուցման մեթոդները որպես գիտություն լուծում 4 առաջադրանքներ։

1) «Ինչու սովորեցնել». սահմանում է ուսուցման նպատակները, խնդիրները։

2) «Ինչ սովորեցնել». սահմանում է ծրագրի բովանդակությունը, ուսումնական նյութերը, ռուսաց լեզվով դպրոցական դասագրքերը)

3) «Ինչպես դասավանդել»՝ մշակում է դասավանդման մեթոդներ և տեխնիկա, նախագծում (կառուցում) ռուսաց լեզվի դասեր. 4) «Ինչպես վերահսկել սովորածը». Առաջադրանքդասընթաց «Ռուսաց լեզվի ուսուցման տեսություն և մեթոդներ». ուսանողներին տալ նվազագույն տեսական և գործնական տեղեկատվություն, որը հիմք կհանդիսանա մեթոդական հմտության գաղտնիքները տիրապետելու, լեզվի ուսուցչի մասնագիտական վերապատրաստման համար։

2. Ռուսաց լեզվի ուսուցման մեթոդիկայի ծնունդը կապված է Ֆ.Ի. Բուսլան «Ազգային լեզվի ուսուցման մասին» (1844)։ Կ.Դ. Ուշինսկին «Մանկական աշխարհ», «Մայրենի խոսք» աշխատություններում հիմք է դրել ռուսաց լեզվի սկզբնական ուսուցմանը։

19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ - մեթոդաբանության ծաղկումը՝ կապված մեթոդաբանների անունների հետ՝ Վ.Ա. Ֆլերովա, Լ.Ի. Պոլիվանովա, Ն.Ս. Դերժավինը և ուրիշներ: Ժամանակաշրջանն ավարտում է ընդհանրացնող աշխատանքը Ա.Դ. Ալֆերովա Մայրենի լեզուն միջնակարգ դպրոցում. Մեթոդաբանության փորձ» (1911): 20-րդ դարի սկիզբ - 40-ական թթ բնութագրվում է մեթոդաբանության մեջ գիտական և քերականական կողմնորոշման աճով, այն ժամանակվա խոշորագույն լեզվաբանները ուշադրություն են դարձնում ռուսաց լեզվի ուսուցմանը. Ա.Ա. Շախմատովը 1904 - 1917 թվականներին ռուսաց լեզվի ուսուցիչների համագումարների կազմակերպիչներից էր; Ա.Ս. Պեշկովսկին մտահղացել է իր ամենամեծ լեզվաբանական աշխատությունը՝ «Ռուսական շարահյուսությունը գիտական լուսաբանման մեջ»՝ որպես դասագիրք ավագ դպրոց. 20-րդ դարի կեսերը մեթոդաբանության զարգացման մեջ կապված են հայտնի գիտնականների և մեթոդիստների անունների հետ Ա.Վ. Տեկուչևա, Բ.Տ. Պանովա, Ն.Ս. Շանսկի, Թ.Ա. Լադիժենսկայան և շատ ուրիշներ 1969 թ. Հրատարակվում է Ա.Վ.Տեկուչևի «Ռուսաց լեզվի մեթոդիկա միջնակարգ դպրոցում» կապիտալ աշխատությունը: Ռուսաց լեզվի մեթոդաբանության մշակումը ներկայումս կապված է հայտնի մեթոդիստների անունների հետ՝ Մ.Ս. Ռագումովսկայա, Տրոստենցովա Լ.Ա., Ս.Ի. Լվովա, Ռ.Բ. Մաբատկոնա, Լ.Զ. Շակիրովան և շատ ուրիշներ: 3. Ռուսաց լեզվի ուսուցման մեթոդաբանությունը զարգանում է հետևյալ գիտությունների խաչմերուկում՝ փիլիսոփայություն, հոգեբանություն, լեզվաբանություն, մանկավարժություն: Փիլիսոփայությունն ապահովում է մեթոդաբանության մեթոդաբանական հիմքերը՝ հասկանալով կրթության նպատակներն ու խնդիրները՝ աշխարհայացք, ինտելեկտ, աշխարհի իմացություն և այլն: Դասերը պատրաստելիս ուսուցիչը հաշվի է առնում ուսումնական գործընթացի հոգեբանական հիմքերը. տարիքային առանձնահատկություններուսանողներ, դպրոցականների հիշողության, ուշադրության, մտածողության, ստեղծագործական կարողությունների ձևավորում, սովորելու մոտիվացիա և այլն: Ռուսաց լեզվի դասերին

ուսումնասիրվում են նրա բոլոր մակարդակները, աշակերտները տեղեկացված են լեզվի մասին, ուստի ուսուցիչը պետք է գրագետ լինի լեզվաբանության հարցերում:

Ռուսաց լեզվի մեթոդաբանությունը, լինելով դիդակտիկայի ճյուղ, օգտագործում է մանկավարժության հիմնական հասկացությունները՝ ուսուցման սկզբունքներ, մեթոդներ, ուսումնական նպատակներ, միջառարկայական կապեր, դաս, դասագիրք և այլն: 4. Ուսուցման գործընթացը ներկայացնում է համակարգը: Համակարգը տարրերի մի շարք է, որոնց միջև փոխհարաբերություններ և կապեր կան, որոնք կազմում են ամբողջականություն: Ռուսաց լեզվի ուսուցման համակարգի բաղկացուցիչ տարրերն են. Ուսուցման նպատակները; Ուսուցման սկզբունքները; Ուսուցման գործընթաց; Դասավանդման մեթոդներ; Կրթության միջոցներ. Ռուսաց լեզվի ուսուցման համակարգի թվարկված բոլոր տարրերը փոխկապակցված են, փոխկապակցված: Տարրերից մեկի փոփոխությունը հանգեցնում է ամբողջ համակարգի փոփոխության: Եզրակացություններ. Այսպիսով, սահմանելով «Ռուսաց լեզվի դասավանդման տեսություն և մեթոդներ» դասընթացի առարկան, նպատակները և խնդիրները, մենք նշեցինք, որ այս կատեգորիաները կարևոր են լեզվի ուսուցչի մասնագիտական գիտելիքների ձևավորման համար: Բարձրորակ ուսուցման գործընթաց իրականացնելու համար ապագա ուսուցիչը պետք է ծանոթանա սկանավոր լեզվաբանների և մեթոդիստների մանկավարժական ժառանգությանը: Ռուսաց լեզվի դասեր պատրաստելիս հաշվի են առնվում նաև միջառարկայական կապերը հետևյալ գիտությունների հետ՝ փիլիսոփայություն, լեզվաբանություն, հոգեբանություն, մանկավարժություն: Ռուսաց լեզվի ուսուցման գործընթացը մի համակարգ է, որը ներառում է նպատակները, սկզբունքները, բովանդակությունը, ուսուցման գործընթացը, դասավանդման մեթոդներն ու միջոցները, որոնք ավելի ուշ մանրամասն կանդրադառնանք: Դասագրքում նախանշված է դպրոցականներին ռուսաց լեզվի ուսուցման տեսությունը ծրագրի բոլոր բաժիններում ու թեմաներով:

Ուսանողները տեղեկատվություն կստանան ռուսաց լեզվի դպրոցական դասընթացի բովանդակության առանձնահատկությունների, աշխատանքի մեթոդների մասին՝ հաշվի առնելով լեզվի գիտության բաժինների առանձնահատկությունները: Այս հրատարակության մեջ ռուսաց լեզվի դասավանդման տեսության բոլոր խնդիրները դիտարկվում են գիտական մեթոդների զարգացման ներկա մակարդակի և առաջատար ուսուցիչների փորձի տեսանկյունից:

ՄԵԹՈԴԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ. Մեթոդաբանության ընդհանուր հայեցակարգ. Ռուսաց լեզվի ուսուցման մեթոդոլոգիան մանկավարժական գիտություններից է: Այն ուսումնասիրում է դպրոցականների մայրենի լեզվի ուսուցման գործընթացները (լեզվի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռքբերում, նրանց լեզվի և խոսքի հմտությունների և կարողությունների ձևավորում): Մեթոդաբանությունը մայրենի լեզուի հիմնված է լեզվական և հոգեբանական հասկացությունների վրա լեզվի դերի վերաբերյալ սոցիալական զարգացում, լեզվի ու գիտակցության, խոսքի ու մտածողության կապի մասին: Ֆ.Ի.Բուսլանը գրել է. «Մայրենի լեզուն մարդկային ողջ հոգևոր գոյության անսպառ գանձարանն է» (Ազգային լեզվի ուսուցում. - Մ., 1992 թ. - էջ 26): Մեթոդաբանությունն ապահովում է լեզվի ուսուցման այնպիսի համակարգ, որը խստորեն համապատասխանում է լեզվաբանության ժամանակակից տեսությանը լեզվի էության և նրա սոցիալական գործառույթի մասին՝ լինել մարդկային հաղորդակցության ամենակարևոր միջոց, մտքեր ձևավորելու և դրանք լեզվական ծածկագրով արտահայտելու միջոց: Դպրոցի և գիտական մեթոդաբանության խնդիրն է յուրաքանչյուր աշակերտի համար դարձնել իր լեզվական հմտությունները՝ որպես մարդկային մտավոր աշխարհի ամենաճկուն, կատարյալ օրգան: Մայրենի լեզուն ծառայում է որպես ճանաչողական գործունեության գործիք, մտածողության ձև և դրա զարգացման միջոց: Առանց լավ զարգացած խոսքի հմտության, առանց սեփական մտքերն արտահայտելու ունակության, անհնար է ժամանակակից դպրոցում արագ և ճիշտ սովորել, ինչպես անհնար է դառնալ հասարակության

լիարժեք անդամ: Իր խնդիրները լուծելու համար մեթոդաբանությունը ընտրում է դասասենյակային համակարգի լավագույն տարբերակները, դասերի խիստ սահմանափակ քանակությունը և ուսումնական նյութի քանակը՝ համաձայն հաստատված ծրագրերի և դասագրքերի՝ օգտագործելով սարքավորումներ՝ նոթատետրերից և կավիճով գրատախտակներից մինչև լեզվական լաբորատորիաներ, հեռուստատեսություն և համակարգիչներ: .

3.Փորձարարական հետազոտություն

3.1.Խմբի նկարագիրը

Ես իմ հետազոտական աշխատանքը անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Ձորագյուղի թիվ 2 հիմնական դպրոցի 5-րդ դասարանում, քանի որ այս դասարանում սովորողների մի մասը չի ներգրավվում դասապրոցեսին: Այդ իսկ պատճառով ես որոշեցի այդ դասարանում կիրառել մեթոդապես ակտիվ ուսուցում, ինչը կնպաստի նաև զարգացնել նրանց մոտ տեքստերի հետ ճիշտ աշխատելու և և ճիշտ հարցեր կազմելու հմտությունները, դառնալ ավելի ինքնուրույն և հետ չմնալ ուսումնական ծրագրերից:

Այս դասարանում սովորում են 26 աշակերտ՝ 10 աղջիկ և 16 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիություն և հմտություններ: Ռուսաց լեզու ուսուցանվում է շաբաթական 2 ժամ և դասացուցակում այն տեղադրված 2-րդ կամ 5րդ ժամերին: Այս դասարանում ես փորձարարական դաս չեմ անցկացրել, քանի որ 3-րդ տարին է , որ այս դասարանում դասավանդում եմ

ռուսաց լեզու և շատ լավ ծանոթ եմ յուրաքանչյուրի կարողություններին և հմտություններին: Այս դասարանի հիմնական խնդիրն է աշակերտների ներգրավվածությունը դասապրոցեսի մեջ, ինչը պատճառ դարձավ, որ ես իմ հետազոտական աշխատանքը ընտրել եմ «*Աշակերտների ներգրավվածության բարձրացումը տարրական դպրոցում՝ գունավոր խաղաքարտերի կիրառմամբ*»՝ նպատակ ունենալով դասի բոլոր փուլերում կիրառել խաղաքարտեր՝ հետաքրքրություն առաջացնելով տարրական դպրոցի սովորողի մոտ և բարձրացնել սովորողի ներգրավվածության աստիճանը դասապրոցեսին:

3.2.Փորձարարական դաս-1

Урок 1 " Бережём животный мир”".

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար:

- 1** 1) Каких ещё домашних животных вы знаете?
2) Все ли животные одинаковы (повадки, характер)?
- 2) Кого встречает котик?**
- 3) А как эти картинки связаны с темой нашего урока?**

Բոլոր աշակերտներին ներգրավելու նպատակով ցուցադրվեց ստեղծագործությանը վերաբերող նկարներ՝

4 ОКТЯБРЯ -
ВСЕМИРНЫЙ ДЕНЬ ЖИВОТНЫХ

Դասարանը բաժանվեց 4 խմբի և յուրաքանչյուր խմբին՝ 1 նկար:
Հանձնարարվեց ուսումնասիրել նկարը գրավոր հարցեր գրել նկարի

վերաբրյալ: Այնուհետև նոր թեմայի մատուցումից հետո խմբերը փոխանակեցին հարցերը նկարները: Յուրաքանչյուր խումբ փորձեց պատասխանի իրեն փոխանցված հարցերին: Դասի հաղորդման ժամանակ աշակերտները հնչեցրին իրենց համար անհասկանալի հարցերը, տրվեց լրացուցիչ բացատրություններ:

Կատարվեց գնահատում:

Դասն ավարտվեց տնային աշխատանքի հանձնարարումով

4. Վերլուծություն

Աշակերտների ներգրավվածությունը ապահովելու համար՝ անցկացվեց 1 դասը, որի ժամանակ բոլոր աշակերտները մասնակցեցին խմբային աշխատանքին, կամ պատասխանեցին առաջադրված հարցերին: Իմ ուշադրության կենտրոնում եմ պահել հիմնականում միջին և ցածր առաջադիմության առաջադիմություն ունեցող աշակերտներին, որն էլ պատճառ հանդիսացավ նրանց ներգրավվածությանը դասապրոցեսին, ինչպես նաև նրանց հնարավորություն տրվեց ձեռք բերել ինքնուրույ աշխատելու հմտություն(ցածր կարողության տեր աշակերտներն ևս աշխատեցին և հարցեր կազմեցին, փորձեցին պատասխանել առաջադրված հարցերին): Աշակերտները խոստովանեցին, որ բանավոր տրամադրված հետադարձ կապը ավելի արդյունավետ է:

Վերլուծելով հետազոտական դասի արդյունքները, եկա այն եզրակացության, որ ներգրավվածության բարձրացումը պայմանավորված է մեթոդի ճիշտ ընտրությամբ, դասարանի սովորողների իմացության ճիշտ գնահատմամբ, հարցերի և առաջադրանքների ճիշտ կազմմամբ, ՏՀՏ-ի կիրառմամբ ակտիվացնող հնարների կիրառմամբ:

5.Գրականության ցանկ

- 1.Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա. Ս. „Մանկավարժություն,, Մանկավարժ 2005
- 2.Հանրակրթական դպրոցի արարկայական չափորոշիչ և ծրագիր` <<Ռուսաց լեզու>> 2007
- 3.Зинудин Абасович Абасов „Дифференциация обучения : сущность и формы,,
- 4.Зарецкий В. К. „Проблемы дифференцированного обучения и возможности интеграции,, ИПИ, Москва
- Ս. Խաչատրյան-<<Ուսուցման արդյունավետ հնարներ>>
- 5.Климова Н. В. Учитель информатики и ИКТ МОУ <<Шверцвбская СОШ>>

6.Հավելված

Ումրշատյան Լազր

Предмет	Русский язык
Класс	5-ый класс
Тема	№ 13. “Бережём животный мир”
Используемые материалы	Учебные материалы. Сборник письменных работ для 5-9 классов. Иллюстрации.
Цель урока	1. Образовательная. Активизировать словарный запас и пополнить его выражениями и конструкциями, относящимися к жизни кошек. 2. Развивающая.

	<p>Развивать у учащихся познавательный интерес к домашним животным (кошка).</p> <p>3. Воспитательная. Способствовать формированию доброго отношения к домашним животным (кошкам).</p>
Конечные результаты	<p><i>Знание.</i> По окончании урока учащийся должен знать: 1) новые слова, относящиеся к теме; 2) о некоторых особенностях поведения кошек; 3) о роли кошек в нашей жизни.</p> <p><i>Языковые умения.</i> По окончании урока учащийся должен уметь: 1) читать и понимать простой текст о кошках; 2) задавать вопросы о поведении и характере кошек; 3) кратко описывать кошку.</p>
Задачи	<p>1. Образовательные. Формировать познавательную активность учащихся и самостоятельность при получении знаний о домашних животных (кошках).</p> <p>2. Развивающие. Способствовать развитию умения ухаживать за домашними животными (кошками), правил кормления.</p> <p>3. Воспитательные. Показать учащимся значение доброго отношения к животным (кошкам).</p>
Пересекающиеся концепции	Системы и структура. Вид.
Межпредметные связи	<p><i>Родной язык.</i> Собственными словами пересказать материал, рассказывающий о кошках.</p> <p><i>Изобразительное искусство.</i> Нарисовать кошку.</p>
Связь с ГСОО	(2 3) Понимать основной смысл устной и

	письменной речи на знакомые, часто встречающиеся темы не менее чем на двух иностранных языках (не менее одного в случае школ для национальных меньшинств), уметь ориентироваться и общаться в простых коммуникативных ситуациях.
Термины, ключевые слова и фразы	Беречь, заботиться.
Домашняя работа	Описание домашнего питомца (своего или друга).
Итоговая оценка	Какие обстоятельства могли бы улучшить урок?

Описание хода урока

Совместные действия с учащимися	Уточнение ориентиров, чёткие формулировки, вопросы, идеи и т.д.	Прод.
	<p>Этот урок построен на знаниях и навыках, приобретенных на предыдущем материале. На предыдущем уроке ученики обсуждали тему «Зоопарк». Говорили, как нужно себя вести в зоопарке, называли детёнышей животных, отгадывали загадки.</p> <p>Урок начать с анализа домашнего задания, с разъяснения возникших вопросов.</p>	
Начало урока	Организационный момент.	1 м

	<p>Мотивирование на учебную деятельность. Создание благожелательной атмосферы на уроке, нацеленности на работу.</p> <p>Проверка домашнего задания.</p> <p>Введение в тему.</p> <p>Учащимся предлагаются картинки, вопросы и задания, прогнозирующие тему нового урока. Учащиеся знакомятся с понятием “верные друзья – животные”.</p> <p>1. Вступительное слово <u>Работа по учебнику.</u> Просмотр картинок. Как вы понимаете фразу: «Мы в ответе за тех, кого приручили». А как эти картинки связаны с темой нашего урока? Озвучить тему, цель урока.</p> <p>Скажите, что бы вы хотели узнать о домашней кошке? (Предполагаемые ответы: Какие бывают породы кошек? Какой характер у кошек?)</p> <p>Рассказ учителя. В древности в некоторых странах кошки считались священными животными. В их честь строились храмы. В наши дни выведено много пород кошек. Трудно сказать, кошки, какой породы самые красивые. Они все прекрасны! Если кошку не обижать, она становится верным другом. Просто её нужно понимать. А это сложно!</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=Y3pUN6PRZnQ https://www.youtube.com/watch?v=PbXLMjUCOX М</p>	<p>3 м</p> <p>3 м</p> <p>4 м</p>
--	--	----------------------------------

	<p>Прочтение стихотворения (<i>Есть игрушки, есть конфеты ...</i>).</p> <p>2. Знакомство с целями урока. Подчёркивается важность мысли, что нужно беречь наших верных друзей – животных. Вводится соответствующая теме лексика. Формируется познавательный интерес к домашним животным (кошкам).</p> <p>3. Вопросы для обсуждения: 1) Каких ещё домашних животных вы знаете? 2) Все ли животные одинаковы (повадки, характер)?</p>	
<p>Середина урока</p>	<p>Аудирование. Ученики слушают песню. https://www.youtube.com/watch?v=0YCTnZII97A Ученики слушают текст “Кошки”.</p> <p>Освоение изученного материала.</p> <p>Индивидуальная работа.</p> <p>Задание к песне:</p> <p>1) Выберите правильный ответ на вопрос.</p> <p>Кого встречает котик? Выделите правильные ответы: А) птичку Б) собачку В) жука Г) муху Д) бабочку Е) рыбку Ж) мышку</p>	<p>3 м</p>

Ключ к песне.

Кого встречает котик? Выделите правильные ответы:

- А) птичку
- Б) собачку
- В) жука
- Г) муху
- Д) бабочку
- Е) рыбку
- Ж) мышку

2) Вспомните сколько фактов о кошках вы услышали. (6)

4 м

Групповая работа:

Сформулируйте “тонкие” и “толстые” вопросы к тексту.

“Толстые” вопросы (Почему вы думаете ...?

Почему вы считаете ...? В чём различие ...?

Предположите, что будет, если... ? и т.д.).

“Тонкие” вопросы (Кто? Что? Когда? Может ...?

Будет ...? Мог ли ...? Было ли ...? Согласны ли вы ...? Верно ли ...? и т.д.)

Ребята какой вывод можно сделать?

Вывод: Нужно защищать кошек и бережно к ним относиться.

А теперь выполните упражнение № 1.1.

Закрепление изученного.

1) В качестве рефлексивного приема используется небольшая анкета, в которой учащимся предлагается поставить значок + на линии в том месте, которое отражает их отношение к занятию и степень участия в уроке:

	<p>1. Я считаю, что занятие было <i>интересным</i> _____ <i>скучным</i>.</p> <p>2. Я научился <i>многому</i> _____ <i>малому</i>.</p> <p>3. Я думаю, что слушал других <i>внимательно</i> _____ <i>невнимательно</i>.</p> <p>4. Я принимал участие в дискуссии <i>часто</i> _____ <i>редко</i>.</p> <p>5. Результатами своей работы на уроке я <i>доволен</i> _____ <i>не доволен</i>.</p> <p>2) Составление синквейна к слову кошка (Ожидаемый ответ)</p> <p>1. <i>Животное</i></p> <p>2. <i>Забавная, пушистая.</i></p> <p>3. <i>Бегать, играть, спать.</i></p> <p>4. <i>Домашний питомец.</i></p> <p>5. <i>Друг.</i></p>	<p>7 м</p> <p>3 м</p> <p>4 м</p> <p>5 м</p>
<p>Конец урока</p>	<p>Вопрос для обсуждения: – Какой факт о кошках вас больше всего удивил, а какой – больше всего понравился? Почему?</p>	<p>5 м</p>
<p>Рефлексия</p>	<p>1. Были ли цели урока/цели обучения реалистичными?</p> <p>2. Что учащиеся выучили сегодня?</p> <p>3. Какая атмосфера царила в классе?</p> <p>4. Уложился ли я в сроки?</p> <p>5. Какие отступления были от плана урока и почему?</p> <p>1. Что я узнал в своей группе?</p> <p>2. Что я узнал из других групп?</p> <p>3. Я отдаю свой голос ... группе.</p>	<p>3 м</p>

Задание на дом.	<i>Посмотреть видеоматериал. Составить вопросы к видеоматериалу.</i>	1м
------------------------	--	----

Видеоматериал:

<https://www.youtube.com/watch?v=PbXLMjUCOXM&t=29s>